

ADAM MICKIEWICZ UNIVERSITY IN POZNAŃ

Faculty of English

Diminutieven in Belgisch Nederlands en Nederlands Nederlands

dr Katarzyna Wiercińska

Adam Mickiewicz Universiteit, Poznań

17.04.2018

Denkertje ☺

- Is diminutief een universeel of een taalspecifiek verschijnsel?
 - Worden diminutieven in alle talen gebruikt?
 - Zijn diminutieven altijd afleidingen?
 - Worden diminutieven even frequent gebruikt in meerdere talen?

Denkertje ☺

Extra

ANAC Carwash
@ANACcarwash

Obserwuj

Met dit lekkere weertje verdient uw auto een glimmende uitstraling! ow.ly/zJHKu
#Nijmegen #Arnhem #Breda #Tilburg #Eindhoven #tip

← ↻ ★ ...

00:26 - 30 lip 2014

4. mevrouw Armstrong

Paolo
mevrouw Armstrong

Paolo
mevrouw Armstrong

Wel, mijn beste Italiaantje, mijn zoon zal je Vlaanderen leren kennen.

Hoezo ?

Wij nemen je mee naar alle mooie steden. We tonen je kerken en pleinen, schilderijen en musea.

Ja maar, mevrouw ... Ik kan toch niet ...

Toch wel, jij komt met ons mee.

Wat zeggen diminutieven? Basisfunctie

- Wat is volgens jou de basisfunctie van diminutieven?

Wat zeggen diminutieven?

- We zitten lekker in het zonnetje. -> Is 'zonnetje' kleiner dan 'zon'?
- Kun je eventjes wachten? -> Zou 'eventjes' korter duren dan 'even'?
- Tot straksjes! -> Zie ik je dan nog sneller?
- Ik ben wat ziekjes. -> Ben ik dan echt minder ziek?

In semantisch opzicht houdt de diminutievorming in dat aan een woord de extra betekenis eenheid "klein" wordt toegevoegd. De betekenis van het grondwoord wordt zo gekleurd maar niet veranderd.

- reisje, poosje: temporeel ('kort')
 - regenbuitje, kusje: intensiteit ('niet hevig')
 - tijgertje, ofilantje: leeftijd ('jong')
-

Alleen klein formaat? Emotionele lading

Diminutieven kunnen zowel positieve als negatieve lading bevatten

- [Context: hij is te lui om een presentatie voor te bereiden]
Pietje is natuurlijk niet aanwezig op de conferentie.
 - [Context: jouw collega is deze maand voor de eerste keer ziek geworden. Je hebt veel medelijden voor hem]
Pietje is weer ziek geworden.
-

Alleen klein formaat? Intensiverende functie

- Context: Tom reageert negatief op het verzoek van zijn dochter om wat extra aandacht te schenken aan zijn kleinzoon tijdens de intocht van de Sinterklaas (die zal door Tom vertolkt worden) (*Zot van A*)
TOM: Anna, meiske, zo werkt 't niet. Ik kan geen uitzondering maken, zelfs niet voor mijnen kleinzoon. -> verzachting van weigering
 - Context: Breejen stelt voor dat Nele (van de jeugdzorg) een kopje koffie met de Strobbes drinkt. (*De helaasheid der dingen*)
BREEJEN: Een kopje kaffeke? Kleine ga 's... -> voorstel: het vraagt weiging moeite
 - Context: Freddy zou graag de auto van zijn burens lenen.
FREDDY: Ik heb hem maar efkes nodig. Half uurke, max. -> verzoek: het geeft de indruk dat er minder wordt gevraagd
-

Taalspecificiteit

- Staverman (1953: 408) schrijft dat “[v]reemdelingen die onze taal nader leren kennen worden getroffen door de grote menigte verkleinwoorden die we gebruiken. En ze hebben gelijk. We vragen vrienden op een kopje thee en een glaasje wijn. We maken een fietstochtje van 70 km en een 14-daags reisje naar Zwitserland. Of we gaan met een retourtje een dagje naar Groningen [...]”.
-

Taalspecificiteit

- Jurafsky (1996: 536-539) beschouwt het concept ‘diminutief’ als een soort kern-satellietstructuur waarbij de basisbetekenis de kern is waar allerlei extra betekenissen omheen draaien. Dit ‘betekenissennetwerk’ is taalspecifiek en er kunnen zelfs verschillen optreden tussen meerdere variëteiten van dezelfde taal.
 - **Het Colombiaanse Spaans:** we zien dat er achter de veel grotere distributie van het suffix *-ito/ita* ten opzichte van andere Spaanse diminutiefsuffixen een cultureel script staat om o.a. genegenheid te uiten tegenover gesprekspartners.
 - **Het Cypriotische Grieks:** het heeft minder mogelijkheden heeft om de diminutieven toe te passen in verschillende taalhandelingen. In tegenstelling tot het Grieks, wordt beleefdheid in het Cypriotische Grieks eerder uitgedrukt door andere taalelementen zoals meervoud en aanspreekvormen. Hier ziet Terkourafi (1999: 113) dat de nadruk op de sociale relaties ligt en niet op de gezelligheid zoals in het Grieks.
 - **Het Belgisch Nederlands / Nederlands Nederlands ??**
-

De corpusdiminutieven kwalitatief en kwantitatief

Film	kind- gerelateerd	klein formaat	positief gevoel	negatief gevoel	verzachting	totaal
<i>All Stars</i>	11(13)	8(17)	7(2)	3	11(16)	38(58)*
<i>Team Spirit</i>	9	4	13	7	20(1)	53(54)*
<i>Alles is liefde</i>	11	5	10	7	22	55
<i>Zot van A</i>	20	7	16	11	42	96
<i>Loft (NL)</i>	1	3	20	17	18	59
<i>Loft (VL)</i>	1	0	18	17	55	91
<i>Smoorverliefd (NL)</i>	5	4	4	1	6	20
<i>Smoorverliefd (VL)</i>	4	6	5	0	20	35

Verzachtende diminutieven: Verschillen

1) Gebruik van diminutieven als aanspreekvormen (vooral in negatieve berichten)

NL	VL
<p>ALLES IS LIEFDE: TOM: Klaas, ik sta net op het punt om de deur uit te gaan. [...] Ik kan geen uitzonderingen maken, ook niet voor mijn kleinzoon. [...] Jullie zijn zo flink geweest om jullie huwelijk uit elkaar te laten klappen dan moet je ook zo flink zijn om de consequenties te aanvaarden.</p>	<p>ZOT VAN A: TOM: Anna, meiske. Ik sta juist op het punt om buiten te stappen. [...] Anna, meiske, zo werkt 't niet. Ik kan geen uitzonderingen beginnen te maken, zelfs niet voor mijnen kleinzoon. [...] Luister, schatke, dat is echt mijn probleem niet, hoor. Ik heb ervoor niet gekozen om uw huwelijk op te blazen.</p>
<p>SMOORVERLIEFD (NL): NICK: Ik vind het erg leuk wat je gemaakt hebt maar het is niet wat Filip Jacobs heeft gevraagd.</p>	<p>SMOORVERLIEFD (VL) BERT: Michelleke, ik vind dat een heel mooi ontwerp. Maar dat is niet wat Fred Jacobs vraagt.</p>

Verzachtende diminutieven: Verschillen

2) Kwalitatief opzicht: Wat wordt verzacht?

NL	VL
ALL STARS: JOHNNY: En wie gaat zo'n weekend regelen?	TEAM SPIRIT: FRANKY: Zeg, wie kan zo'n weekendje organiseren?
LOFT (NL): ROB: Ze voelde zich een beetje draaierig. Ze is haar suiker gaan meten.	LOFT (VL): LUC: Ze voelde zich wat draaierig. Ze is efkes haar suiker gaan meten.

Verzachtende diminutieven: Drie verschillen

3) Kwalitatief opzicht: Wat wordt verzacht?

Film	aldan niet materiële waarde	de te nemen moeite	impact van negatieve uitspraak/tegenzin	ernst van de situatie
<i>All Stars</i>	0	7	4	0
<i>Team Spirit</i>	4	6	5	6
<i>Alles is liefde</i>	2	12	7	1
<i>Zot van A</i>	5	15	12	10
<i>Loft (NL)</i>	4	4	6	4
<i>Loft (VL)</i>	9	10	20	16
<i>Smoorverliefd (NL)</i>	1	3	2	0
<i>Smoorverliefd (VL)</i>	2	7	7	4

Conclusies

- De Hollandse personages hebben minder neiging om verzachtende diminutieven te gebruiken
- Door middel van de verzachtende diminutieven wekken de Belgische personages de indruk dat ze voorzichtiger en minder confronterend omgaan met bepaalde situaties

Bedankt voor de aandacht! 😊
Zijn er nog vragen?

Bibliografie

- Badarneh, Muhammad A. 2010. "The Pragmatics of Diminutives in Colloquial Jordanian Arabic". *Journal of Pragmatics* 42, 153-167.
- Brown, Penelope & Stephen C. Levinson. 2011 [1978]. *Politeness. Some Universals in Language Use*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Corbett, Greville G. 2012. 'Politeness as a Feature: So Important and So Rare.' *Linguistik online* 51, 1. Laatst geraadpleegd 12 oktober 2016. URL: http://linguistik-online.org/51_12/corbett.pdf.
- Goorix, Sarah. 2012. *Wederzijdse remakes: een literatuurstudie en een comparatieve filmanalyse van de Vlaamse film Loft en zijn Nederlandse remake*. Ongepubliceerde MA-thesis. Universiteit Gent. URL: http://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/001/894/912/RUG01-001894912_2012_0001_AC.pdf.
- Hernández-Flores, Nieves. 1999. 'Politeness Ideology in Spanish Colloquial Conversation: The Case of Advice.' *Pragmatics* 9, 1, 37-49.
- Huang, Yongliang. 2008. 'Politeness Principle in Cross-Culture Communication.' *English Language Teaching* 1, 1, 96-101.
- Mills, Sara & Karen Grainger. 2016. *Directness and Indirectness Across Cultures*. Z.p. (London): Pallgrave Macmillan.
- Ogiermann, Eva. 2009a. *On Apologising in Positive and Negative Politeness Cultures*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins.
- Ogiermann, Eva. 2009b. 'Politeness and In-directness Across Cultures: A Comparison of English, German, Polish and Russian Requests.' *Journal of Politeness Research* 5, 189-216.
- Salmani Nodoushan, Mohammad A. 2012. 'Rethinking Face and Politeness.' *International Journal of Language Studies* 6, 4, 119-140.
- Schneider, Klaus P. 2013. 'The Truth about Diminutives, and How We Can Find It. Some Theoretical and Methodological Considerations.' *SKASE Journal of Theoretical Linguistics* 10, 2, 137-151.
- Skudrzyk, Aldona. 2007. 'Normy grzecznościowych zachowań językowych (etykieta językowa, savoir-vivre, bon ton, dobre wychowanie, grzeczność językowa).' In: Aleksandra Achtelek, Małgorzata Kita & Jolanta. Tambor (eds.). *Sztuka czy rzemiosło? Nauczyć Polski i polskiego*. 105-122. Katowice: Gnome.
- Staverman, Werner H. 1953. 'Diminutivis neerlandica.' *De Gids* 116, 407-418.
- Stragier, Maya. 2015. *Cultural Differences in Film Remakes: The Case of All Stars and Team Spirit. A Comparison of the Dutch Film and Its Flemish Remake*. Ongepubliceerde MA-thesis. Universiteit van Gent. URL: http://lib.ugent.be/fulltxt/RUG01/002/212/566/RUG01-002212566_2015_0001_AC.pdf.
- Watts, Richard J. 2003. *Politeness*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wiercińska, Katarzyna. 2016. 'Diminutief in de dagelijkse sociale interacties in Vlaanderen.' *Neerlandica Wratislaviensia* 26. 201-220